

การประเมินความสมบูรณ์พันธุ์ของกระจงควาย (*Tragulus napu*)

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะขยายพันธุ์ในกรงเพาะเลี้ยง

กิตติ บัวเพชร¹ วีระเชษฐ สงสมพันธ์² โกวิทย์ สันตจิตร³ ชม เพ็ชรทอง¹

บทคัดย่อ

การศึกษาการประเมินความสมบูรณ์พันธุ์ของกระจงควาย (*Tragulus napu*) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะขยายพันธุ์ในกรงเพาะเลี้ยงมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษารูปแบบพฤติกรรมทั่วไประหว่างการเลี้ยงที่มีภาวะเครียดอยู่ในสภาพกรงเพาะเลี้ยง และศึกษาวงรอบการเป็นสัดของกระจงควายโดยการตรวจวิเคราะห์หาระดับฮอร์โมน progesterone และ estradiol ในมูลเป็นเวลา 9 เดือน จากการศึกษาด้านพฤติกรรมกระจงควาย 4 คู่ ในช่วงเวลา 6.00 – 19.00 น. พบว่าในช่วงเวลาดังกล่าวกระจงควายแสดงพฤติกรรมการนอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.75 ด้านการศึกษาฮอร์โมน และวงรอบการเป็นสัดพบว่าระดับฮอร์โมน progesterone สามารถบ่งชี้ถึงวงรอบการเป็นสัดได้ โดยวงรอบการเป็นสัดเฉลี่ยของกระจงควายเพศเมีย เท่ากับ 18 ± 7 วัน ($n = 11$)

¹ สอนสัตว์สงขลา 189 หมู่ 5 ต. เขารูปช้าง อ. เมือง จ. สงขลา

² สถานีวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าพัทลุง ต.บ้านนา อ.ศรีนครินทร์ จ.พัทลุง

³ สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าทะเลน้อย ต.ทะเลน้อย อ.ควนขนุน จ.พัทลุง

หากท่านต้องการข้อมูลเพิ่มเติมสามารถติดต่อได้ที่สำนักอนุรักษ์ วิจัย และการศึกษา องค์การสวนสัตว์

โทร 02-282-7111-3 ต่อ 161-163

Fertility assessment of captive Greater Mouse Deer (*Tragulus napu*) for improving future conservation management ex situ

Kitti Beauphet¹ Werached Somsongpan² Kowit sankajit³ Chom phetthong¹

Abstract

The greater mouse deer is a species of even – toed ungulate in the Tragulidae family. It is found in Brunei, Cambodia, Indonesia, Malaysia, Myanmar, Thailand, Singapore and Vietnam. Its natural habitat is subtropical or tropical moist lowland forests. Nowadays greater mouse deers are threatened species because of over – hunting by human and deforestation. Little is known about their behavior and reproductive cycle. Thus, the study was conducted to observe general behaviors and investigate estrous cycle of female greater mouse deer. The general behaviors were observed in 8 pairs during 6 am – 7 pm. The result showed that greater mouse deer spent mostly time (59.75 %) resting in lying position. For estrus cycle investigation, fecal samples were collected from 4 mature females for 9 months. The samples were hormonal extracted and monitored concentrations of estradiol and progesterone analyzed by the enzyme immunoassays. The result shows that progesterone level could be used for indicating estrous cycle. The average estrous cycle length was 18 ± 7 days (n = 11). In conclusion, these basic data of their behaviors and reproductive cycle would be beneficial for effective captive breeding program.

¹ Songkhla zoo, Khao Roop Chang, Muang, Songkhla, Thailand

² Phatthalung Wildlife Breeding Station, Sikarin, Phatthalung, Thailand

³ Thale – Noi Wildlife Conservation Development and Extension Station, Khuankhanun, Phatthalung, Thailand